

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun "hava qapıları"

Füzuli, Zəngilan və Laçın beynəlxalq aeroportlarının logistika, turizm və hərbi-strateji baxımdan böyük əhəmiyyəti var

44 günlük Vətən müharibəsinin dövründə qələbəmizdən dərhal sonra Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə geniş bərpa və yenidənqurma işlərinə başlandı. İlk sırada duran işlərdən biri yol infrastrukturunun qurulması idi ki, burada hava yolları da müstəsna əhəmiyyət daşıyırdı.

Elə bu məqsədlə Prezident İlham Əliyevin tapşırığı ilə ilk olaraq Füzuli Beynəlxalq Hava Limanının tikintisinə başlandı. Qısa zamanda aeroport tikilərək ötən ilin oktyabr ayında istifadəyə verildi. Təbii ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə işlərin sürətli şəkildə həyata keçirilməsi, kommunikasiyanın inkişafı üçün hava limanlarının salınması vacib idi. Artıq Füzuli hava limanı fəaliyyət göstərir. Bir neçə gün öncə isə Zəngilan Beynəlxalq Hava Limanına "Azərbaycan Hava Yolları"nın (AZAL) ən böyük sərnişin təyyarəsi olan "Airbus A340-500" ilk texniki uçuşunu həyata keçirdi. Bu da hava limanının yaxın zamanda açılacağından xəbər verir. Laçında da hava limanının tikintisi sürətlə gedir. İqtisadçılar işğaldan azad olunmuş ərazilərdə tikilən hava limanlarının əhəmiyyətinin böyük olduğunu bildirirlər.

Hava limanları regionun ixrac imkanlarının genişləndirilməsi baxımından da vacibdir

Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vüqar Bayramov qəzetimizə açıqlamasında deyib ki, iqtisadi qiymətləndirmələr işğaldan azad olunan ərazilərdə üç hava limanının

fəaliyyətinin çox səmərəli olacağını göstərir. Deputat qeyd edir ki, Füzuli hava limanı Qarabağa getmək istəyən daxili və xarici turistlər üçün cəlbedici olacaq. Bu hava limanı Zəfər yoluna inteqrasiya olduğundan turist səfərlərini də asanlaşdıracaq.

Onun sözlərinə görə, Zəngəzur dəhlizinin də "Şərqi-Qərb" nəqliyyat dəhlizinə inteqrasiya olunacağını nəzərə alsaq, həm sərnişin, həm də beynəlxalq yükdaşıma baxımından Zəngilanda hava limanına ehtiyac var idi.

Deputat bildirir ki, Zəngilan və Füzuli hava limanlarının iqtisadi göstəriciləri demək olar ki, eynidir. Hava limanları uzunluğu 3 kilometr, eni 60 metr olan uçuş-enmə zolağı, 8 hava gəmisinin dayanması üçün 60 min kvadratmetrlik sahə, sərnişinlərə xidmət göstərəcək terminal, hava gəmilərinin idarə edilməsi üçün qüllə, transformator yarımqəzası, qazanxana, su anbarı və başqa köməkçi tikililərdən ibarət olacaq. Hava limanları ayrı-ayrılıqda 1 saatda 200 sərnişinə xidmət edə biləcək.

V.Bayramov hava limanlarının həm də həmin ərazilərdə istehsal olunacaq sənaye məhsullarının dünya bazarına çıxarılması və bütövlükdə regionun ixrac imkanlarının genişləndirilməsi baxımından da vacib olduğunu vurğulayır. Bu li-

manlar yeni iş yerlərinin açılmasına da xidmət edir. Onların xüsusən işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə məskunlaşan vətəndaşlarımızın məşğulluğunun təmin olunması baxımından əhəmiyyəti var.

Deputat deyir ki, hava limanları Laçın, Kəlbəcər və Şuşa şəhərlərinə çıxış imkanları baxımından da önəmlidir. Laçının strateji əhəmiyyətini nəzərə alaraq həmin rayonda beynəlxalq standartlara uyğun infrastrukturun formalaşdırılması çox vacib idi. İnşa edilən hava limanları bütün növ təyyarələri, o cümlədən ağır yük təyyarələrini qəbul edə biləcək. Bu isə onların strateji əhəmiyyətini göstərir.

Aeroportlar Azərbaycanın əhəmiyyətini beynəlxalq müstəvidə artıracaq

İqtisadçı ekspert Eldəniz Əmirov deyir ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə iqtisadi reinteqrasiyanın təmin olunması üçün ilk növbədə infrastrukturun yaradılması vacib idi ki, bu da yol infrastrukturundan başlayırdı.

Ekspert bildirir ki, bu istiqamətdə həm quru yollarının çəkilməsi, həm də hava məkanının ölkənin nəqliyyat infrastrukturuna birləşdirilməsi vacib idi. Azərbaycanda avtomobil yollarının uzunluğu 20 min kilometrə artıb. Bunun da beş-

dəbiri işğaldan azad olunmuş ərazilərin payına düşür. Bu yollar isə tamamilə dağıdılmışdı. Onların qurulması kifayət qədər maliyyə vəsaiti və zaman tələb etsə də, Azərbaycan bu işlərə start verdi. Azad olunmuş ərazilərdə üç hava limanı da inşa edilməyə başlandı. Bunlardan biri artıq istifadəyə verilib, ikincisi, demək olar, hazırdır, digərində isə işlər gedir. İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə hər üç hava limanının ümumi faydaları ilə yanaşı, hər birinin ayrılıqda önəmli statusları var. Ümumi fayda odur ki, hər üç hava limanı bu ərazilərin iqtisadiyyatının inkişafına, bərpasına öz töhfəsini verəcək. Hər biri həm da-

xili, həm xarici turizmin inkişafına kömək edəcək. Eyni zamanda Azərbaycanın bu mövqedə daha da güclənməsinə təkan verəcək.

İqtisadçı deyir ki, bundan əlavə hər bir hava limanının digərindən üstün cəhəti də var. Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı daha çox mərkəzi mövqedə yerləşməklə, respublikanın digər ərazilərinin işğaldan azad olunmuş ərazilərlə birləşməsi, logistik fəaliyyətin təmin olunması baxımından böyük önəm daşıyır. Yəni coğrafi koordinatlara baxmış olsaq, görürük ki, bu hava limanından istifadə etməklə daha çox ünvanlara, digər rayonlara səyahət etmək olacaq. Bu da ərazilərin iqtisadi potensialına daha çox töhfəsini verəcək. Buna görə də ilk olaraq Füzuli hava limanı istifadəyə verildi.

Onun sözlərinə görə, Laçında tikilməkdə olan hava limanı həm daxili, həm də xarici turizmin inkişafına töhfə verəcək. Bundan başqa, bu ərazinin qıç aylarında yüklərin daşınması üçün relyef baxımından çətin olduğunu nəzərə alsaq, Laçın hava limanının əhəmiyyəti müstəsna olacaq. Ömər aşırımını vasitəsilə Kəlbəcəyə, Laçına yollarla səyahət ciddi problemlər yaradır. Bu normaldır, çünki iqlimdir, qıç aylarında bu ərazilərdə hərəkət çətin olur.

Eldəniz Əmirov deyir ki, Laçında olan hava limanı digərləri ilə

müqayisədə daha çox hərbi əhəmiyyətli olacaq: "Bu hava limanı Azərbaycanın hərbi mövqeyinin möhkəmlənməsində daha böyük rol oynayacaq".

O, Zəngilan hava limanının əhəmiyyətindən də söz açaraq bildirir ki, bu aeroport Azərbaycanın beynəlxalq müstəvidə əhəmiyyətini artıracaq. "Şimal-Cənub", "Qərb-Şərqi", eyni zamanda "Cənub-Qərb" dəhlizlərinin Azərbaycandan keçməsi və bu nöqtədə birləşməsi Zəngilanı logistik hava məkanına çevirir. Zəngəzur dəhlizinin açılacağı təqdirdə Zəngilanın və Zəngilan hava limanının əhəmiyyəti daha da artacaq. Bu hava limanı Zəngəzur dəhlizinə inteqrasiya olunacaq. Türkiyənin Orta Asiyaya çıxışı bu marşrut üzrə olacaq. Eyni zamanda Orta Asiyadan Avropaya yük daşımalarının həyata keçirilməsində də bu hava limanı mühüm rol oynayacaq. Hansı istiqamətdə baxarsanız, Zəngilan Beynəlxalq Hava Limanı digərləri ilə müqayisədə daha çox çəkiyə malikdir. Bu, Azərbaycan miqyasında əhəmiyyətli dərəcəsinə görə ikinci vacib hava limanı olacaq.

İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə tikilən hava limanları bölgənin əhəmiyyətini artırmaqla yanaşı, Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun gələcəkdə turizm potensialının artmasına imkan yaradacaq. Yenidənqurma və bərpa işləri başa çatdıqdan sonra bu əraziyə turist axınında hava limanlarının müstəsna xidmətləri olacaq.

*Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"*